

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

רשימת נושאי הלימוד	רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת ההלימה	רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת ההלמה
חטיבת מסורת ומודרנה		
הנאורות	<p>עקרונות הנאורות : ההכרה בערך האדם. האדם — יצור אוטונומי השולט בחייו ואחראי לגורלו ולגורל החברה ההכרה בכבוד האדם ובזכויותיו הטבעיות לפי: -חירות, קניין ואושר -זכויות האישה — הקריאה לסובלנות ולזכויות פוליטיות לפרטים — אמנה חברתית ב. מאפייני הנאורות: אינדיבידואליזם, רציונליזם, ספקנות וחילון, ידע וקדמה</p>	
התנועות האידאולוגיות המודרניות: אידאולוגיות כמחוללות	<p>לאומיות יילמד כמונח סוציאליזם יילמד כמונח</p>	

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

		שינויים חברתיים ומדיניים:
	קומוניזם ופשיזם יילמד כמונח אחד — המשטרים הטוטליטריים	המשטרים הטוטליטריים
רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שייילמדו במסגרת המיקוד	רשימת נושאי הלימוד
	<p>השפעת הליברליזם על תמורות בחברה היהודית.</p> <p>השינויים במעמד המשפטי של היהודים בקהילות השונות בעת החדשה —</p> <p>המורה ילמד על <u>מדינה אחת</u> על פי בחירתו מתוך ארבע המדינות האלה:</p> <p><u>ארצות האסלאם</u></p> <p>1. האימפריה העות'מנית</p> <p>2. אלג'יריה</p> <p><u>מרכז ומערב אירופה</u></p> <p>3. צרפת</p> <p>4. מדינות גרמניה ואוסטריה</p>	מעמד היהודים בעת החדשה משלהי המאה ה-18 עד ראשית המאה ה-20

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>— מתן שוויון זכויות (אמנציפציה)</p> <p>-פתיחת שערי תעסוקה ולימודים</p> <p>— הרחבת אזורי מגורים</p> <p>השלכות השינויים במעמד היהודים (האמנציפציה) על החברה היהודית:</p> <p>-תהליכי התערות בחברה הסובבת: שינוי אורחות חיים: לבוש, שפה, מתירנות והתבוללות</p> <p>-ביטול האוטונומיה הקהילתית והפגיעה בסמכות ההנהגה המסורתית</p>	
רשימת נושאי הלימוד	רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד
תנועת השכלה היהודית		משה מנדלסון ותנועת ההשכלה
יישום רעיונות השכלה	המורה ילמד על אזור אחד לפי בחירתו: - מזרח אירופה: "ההשכלה מטעם" — המזרח התיכון וארצות האסלאם — בתי הספר של "כל ישראל חברים"	

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>— תימן — חדירת רעיונות ההשכלה — הפולמוס בין ה"דרדעים" וה"עקשים"</p>	
	<p>המענה האורתודוקסי לגווני ויחסו למודרנה ולתיקונים בדת: יש ללמוד על הניאו־אורתודוקסיה ועל זרם אורתודוקסי נוסף לפי בחירת המורה: א. ההתנגדות לרפורמה ולערכי המודרנה — חת"ם סופר ב. ניאו־אורתודוקסיה - חיוב המודרנה תוך שמירה קפדנית על מצוות הדת וחיזוק הזהות האורתודוקסית: תפיסת "תורה עם דרך ארץ" — רש"ר הירש ג. התבססות החסידות, התפשטותה והתמודדותה עם אתגרי המודרנה — התרחבות החסידות והפיכתה לתנועה דתית חברתית המונית — "העדה" ו"החצר" כתחליף לקהילה ד. הישיבות בליטא והתמודדותן עם אתגרי המודרנה במזרח אירופה — חיזוק הלמדנות ומעמד הלומדים</p>	<p>תנועות וזרמים יהודיים במאות ה־19 וה־20</p>

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>— הישיבות כארגון חברתי רעיוני על-קהילתי. ישיבת וולוז'ין וישיבות המוסר.</p> <p>ה. רבני הקהילות הספרדיות והקהילות בארצות האסלאם והתמודדותם עם אתגרי "העולם החדש"</p>	
	<p>ייחודו של הפתרון הלאומי-ציוני: 1. שורשי הרעיון הציוני כלאומיות מודרנית: "מבשרי הציונות" — יש ללמוד על מבשר ציונות אחד: הרב אלקלעי או הרב קלישר - חובבי ציון</p> <p>2. התנועה הציונית בראשות הרצל: המצע של התנועה — פיתרון מדיני בארץ-ישראל מוכר במשפט העמים, תוכנית באזל, צ'רטר</p> <p>— הקונגרס הציוני</p> <p>— מפלגות וזרמים: ציונות מדינית, ציונות מעשית וציונות דתית</p> <p>— הציונות הדתית — הרקע להקמת תנועת המזרחי</p> <p>-הרב ריינס וגישתו לתנועה הציונית</p>	<p>התנועה הציונית</p>

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

ראשית התארגנות התנועה הציונית והעליות "הראשונות" לארץ-ישראל		
		חטיבת נאציזם ושואה
רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד	רשימת נושאי הלימוד
	נאציזם — אידאולוגיה נאצית: מ"פולקיזם לגזע", לאומיות אתנית, טוהר הגזע ומרחב המחיה, מיין קאמפף — דרכי עליית הנאצים לשלטון והתבססותם בו	
	מדוע היו היהודים קבוצת יעד לרדיפה הגרמנית? הזיקה בין האידאולוגיה הנאצית לאנטישמיות המודרנית והמסורתית	ייחודה של האנטישמיות הנאצית נגד היהודים ונגד היהדות
הצגת היהדות והמוסר היהודי בחשיבה ובתעמולה הנאצית		

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
אשכול חברה ורוח
הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

<p>כאנטייתזה וכאיב לאריות ולאנושות בכלל</p>		
<p>רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד</p>	<p>רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד</p>	<p>רשימת נושאי הלימוד</p>
<p>תעמולה נאצית אנטי־יהודית</p>	<p>באילו דרכים יושמה האידאולוגיה האנטי יהודית בגרמניה: 1. מגמות במדיניות האנטי־יהודית 1933-1938: השפלה, בידוד והגירה, חקיקה ונישול — חרם כלכלי נגד היהודים — שרפת ספרי היהודים וגזרת איסור השחיטה — חקיקת חוקי הגזע — חוקי נירנברג, ביטול האמנציפציה — אריזציה — החרמת רכוש של יהודים והוצאת היהודים מהחברה וממוסדותיה — הבידוד החברתי: התרומה מרצון של האוכלוסייה הגרמנית</p>	<p>שליבים במדיניות האנטי־יהודית של הנאצים בגרמניה בשנים 1933-1939</p>
	<p>2. 1938-1939 שנת מפנה והסלמה, ליל הבדולח ומאסר ההמונים</p>	

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

<p>הקרב על בריטניה הצדדים במלחמה: בעלות הברית, גרורות הציר ומדינות ניטרליות</p>	<p>מלחמת העולם השנייה המהלכים העיקריים: 1939-1941 — הפלישה לפולין, לצפון ולמערב אירופה — הסכם ריבנטרופ-מולוטוב</p>	<p>מלחמת העולם השנייה</p>
<p>החזית המזרחית</p>	<p>1941-1942: הרחבת המלחמה לחזיתות השונות — מבצע ברברוסה — פרל הרבור והצטרפות ארצות הברית למלחמה — ניצחון גרמניה</p>	
<p>רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד</p>	<p>רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד</p>	<p>רשימת נושאי הלימוד</p>
<p>1942-1943: המפנה במלחמה: הישגי בעלות הברית בצפון אפריקה (אל עלמייין), ברוסיה (סטלינגרד) מתקפה בדרום איטליה, הפלישה לנורמנדי</p>		
	<p>1944-1945: מאבק מכריע וסיום המלחמה — כניעת גרמניה — הטלת פצצות האטום על יפן</p>	
	<p>כיצד התאפשר הפתרון הסופי? 1. מדיניות הנאצים ושותפיהם נגד</p>	<p>גורל היהודים במלחמת העולם השנייה — השואה</p>

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
אשכול חברה ורוח
הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>היהודים במהלך מלחמת העולם השנייה באזורים השונים:</p> <p><u>באזורים הכבושים 1939-1941</u></p> <p>— צעד ראשון: התעללות ביהודים והשפלתם</p> <p>— הקמת מחנות עבודה וכפייה</p> <p>— איגרת הבזק של היידריך, ריכוז היהודים בערים והקמת יודנרטים</p> <p>— ריכוז היהודים בגטאות וסגירתם</p> <p>— החרמת הרכוש היהודי</p> <p><u>מיוני 1941 עד מאי 1945</u></p> <p>"-הפתרון הסופי" —</p> <p>מבצע ברברוסה וראשית פעילות הרצח של האיינזצגרופן</p> <p>— הקמת מחנות ההשמדה</p> <p>— ועידת ואנזה</p> <p>— האקציות בגטאות, השילוחים למחנות</p> <p>— ההשמדה והסלקציות</p> <p>— חיסול הגטאות</p> <p>— חיסול המחנות וצעדות המוות</p>	
--	--	--

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	2. גורל היהודים בצפון אפריקה חסידי אומות העולם	
פרטיזנים: הדילמות — גטו או יער? סיכון מול סיכוי	דילמות ודרכי התמודדות בתנאים תת־אנושיים: עמידה יהודית: "האיברלייבן" ו"קידוש החיים": המאבק לשמירה על צלם אנוש — פעילות עזרה וסעד — חינוך ותרבות — לימוד תורה, קיום מצוות ופנייה אל רבנים בשאלות הלכתיות ובהנהגת החיים (שו"תים) 1. התמודדות ההנהגה: היודנרטים — הנהגה במלכוד — צ'רניאקוב — דילמת קבלת המינוי — התמודדות עם מצוקת האוכלוסייה היהודית בגטו עד לגירוש למחנות ההשמדה — דילמת ביצוע גזרות הנאצים בתקופת הגירוש וההשמדה • הנהגת רבנים: האדמו"ר מפיאסצ'נה	התמודדות היהודים עם מציאות החיים בימי השואה

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>— גילוי אחריות כלפי הקהילה והישארות בקרבה, עידוד והענקת ביטחון בדרשות ובפסיקת הלכה להתנהגות בתנאים לא שגרתיים</p> <p>2. התנגדות מזוינת לנאצים מרד בגטאות ובמחנות, מרד גטו ורשה</p> <p>שאלת הגיבוי הציבורי</p>	
	<p>התמודדות עם החזרה לחיים: מחנות העקורים וניסיונות השיקום</p> <p>תנועת "הבריחה" — ההעפלה לארץ־ישראל</p>	<p>שארית הפלטה</p>

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

		<p>חטיבת מיישוב</p> <p>הארץ להקמת</p> <p>מדינה</p> <p>בארץ-ישראל</p>
רשימת נושאי הלימוד	רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד
היישוב היהודי בארץ-ישראל בתקופה העות'מאנית משלהי המאה ה-19 עד תום מלחמת העולם הראשונה	<p>ישוב חדש יילמד כמונח.</p> <p>בין מסורת לחידוש – סוגיות בשאלת אופיו של "היישוב החדש: הצביון הדתי של היישוב: -פולמוס השמיטה – ניסיונות לקירוב חילונים – מסע הרבנים למושבות</p>	"יישוב ישן"
היישוב היהודי במעבר משלטון עות'מאני לשלטון המנדט הבריטי	<p>תרומת המנדט להנחת היסודות לבית הלאומי היהודי</p> <p>1. הצהרת בלפור ומשמעותה</p> <p>2. המנדט הבריטי על ארץ-ישראל</p>	

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>הגורמים להתחזקות זהות לאומית ערבית פלסטינית בארץ-ישראל</p> <p>• קיום מרכיבי זהות אחדים בקרב ערביי ארץ-ישראל לפני מלחמת העולם הראשונה: זהויות דתיות, זהות עות'מאנית, זהות ערבית, זהויות משפחתיות ואזוריות — "סוריה הגדולה"</p> <p>• דילמות בשאלת הזהות של הערבים בארץ-ישראל עם תום המלחמה: "פלסטיין" או "סוריה הגדולה"</p>	<p>צמיחת הזהות הלאומית של ערביי ארץ ישראל</p>
	<p>הגוש הדתי (עמודים 171-173 בספר "השיבה לציון")</p> <p>יש ללמד נושא זה על פי ערכת פר"ח - הפועל המזרחי</p>	<p>מוסדות היישוב היהודי בארץ-ישראל</p>
<p>רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד</p>	<p>רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד</p>	<p>רשימת נושאי הלימוד</p>
<p>ההכשרות החלוציות בארצות האסלאם</p>	<p>החלוץ הדתי, הפועל המזרחי הקיבוץ הדתי</p> <p>יש ללמד נושא זה על פי ערכת פר"ח - הפועל המזרחי</p>	<p>העלייה לארץ-ישראל וההתיישבות בה</p>
<p>— הוויכוח על דרכי התגובה האסטרטגיות של יישובי "חומה ומגדל"</p>	<p>השפעות העימות על היישוב היהודי ועל הערבים בארץ-ישראל:</p>	<p>העימות הערבי-יהודי עד מלחמת העולם השנייה</p>

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>-ביטויי העימות: 1936-1939 — גורמים ומאפיינים השפעות העימות על היישוב היהודי — מדיניות הביטחון של היישוב: -הקמת "כוח המגן" והוויכוח 'הבלגה מול תגובה' (ההגנה ואצ"ל) — התערערות מצב היהודים בארצות האסלאם (הפרהוד) - ועדת פיל, הצעת החלוקה</p>	
<p>הדילמות ביישוב לנוכח המלחמה והשואה שיתוף פעולה עם הבריטים בצד מאבק בהם תוכניות פעולה נגד האיום הגרמני על ארץ-ישראל — הקמת הפלמ"ח — ההתגייסות לצבא הבריטי והקמת הבריגדה — הכרזת המרד של האצ"ל והלח"י</p>		<p>היישוב היהודי בארץ-ישראל בזמן מלמת העולם השנייה</p>
	<p>מה הביא לסיום המנדט הבריטי על ארץ-ישראל? מי "גירש" את הבריטים? 1. מאבק היישוב לגווניו במדיניות הבריטית: בהתיישבות, כגון גוש עציון</p>	<p>מדינה בדרך — היישוב היהודי בארץ-ישראל 1945-1947</p>

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
אשכול חברה ורוח
הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>ה"העפלה" — העלייה הבלתי לגלית נתיבי הים והיבשה מאירופה ומארצות האסלאם</p> <p>המאבק הצבאי:</p> <p>הפורשים — האצ"ל והלח"י והמאבק בבריטים</p> <p>— תנועת המרי ופירוקה</p> <p>• מסירת המנדט לאו"ם:</p> <p>-הצעת החלוקה</p> <p>— החלטת האו"ם מכ"ט בנובמבר על חלוקת ארץ-ישראל לשתי מדינות</p>	
--	--	--

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

		חטיבת מדינת ישראל
רשימת נושאי הלימוד	רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת המיקוד	רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת המיקוד
הקמת מדינת ישראל	מלחמת העצמאות, שלב א' – יילמד בהתאם לתוכנית פר"ח ערכת פר"ח תוצאות המלחמה: -בעיית הפליטים — פליטים יהודים מארצות ערב — הסכמי שביתת הנשק וקביעת גבולות המדינה	מלחמת העצמאות, שלב ב – מונח
כינון השלטון במדינת ישראל הריבונית		מימוש הריבונות ועיצוב הריבונות הקמת צבא ההגנה לישראל כצבא העם פירוק המחתרות, פרשת "אלטלנה"
עלייה, קליטה והתיישבות במדינת ישראל	העליות בעשורים הראשונים לאחר קום המדינה העליות ומאפייניהן: גלי העליות עד 1951 גלי העליות 1953-1954 ואילך — מדיניות "כור ההיתוך"	

הפיקוח על הוראת היסטוריה בחמ"ד, המזכירות הפדגוגית ומינהל החינוך הדתי

משרד החינוך
 המזכירות הפדגוגית מינהל החמ"ד
 אשכול חברה ורוח
 הפיקוח על היסטוריה בחמ"ד

	<p>העלייה מברית המועצות בשנות השבעים — יילמד בהתאם לתוכנית פר"ח</p> <p>העלייה מאתיופיה — יילמד בהתאם לתוכנית פר"ח</p> <p>ערכת פר"ח</p>	
<p>רשימת נושאי הלימוד</p>	<p>רשימת תתי הנושאים שיילמדו במסגרת ההלימה</p>	<p>רשימת תתי הנושאים שלא יילמדו במסגרת ההלימה</p>
<p>החברה הישראלית</p>		<p>קונפליקטים מרכזיים על עיצוב דמותה של החברה הישראלית. יש לבחור קונפליקט אחד מבין הארבעה האלה 1. הוויכוח על השילומים מגרמניה 2. משפט אייכמן 3. אירועי ואדי סאליב 4. הפנתרים השחורים</p>
<p>יחסי מדינת ישראל והעולם הערב</p>	<p>מלחמת ששת הימים</p>	<p>מלחמת יום הכיפורים הסכסוך הפלסטיני-ישראלי ויזמות מדיניות — יחסי ישראל ומדינות ערב</p>